

Sygn. akt **XI Ka 177/20**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 czerwca 2020 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie XI Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący Sędzia Artur Achrymowicz

Protokolant Wioleta Zawadzka

przy udziale Prokuratora Anny Boguszewskiej

po rozpoznaniu dnia 25 czerwca 2020 roku

sprawy K. A. (1) s. J. i B. z domu L., urodzonego (...) w Ś.

oskarżonego z art. 157 § 3 kk w zw. z art. 157 § 1 kk

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Rejonowego Lublin - Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku z dnia 6 grudnia 2019 roku sygn. akt II K 475/17

I Na zasadzie art. 440 K.p.k. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że ustalając, iż K. A. (1), zadając cios, odpierał bezpośredni, bezprawny zamach ze strony M. Z. (1) na jego dobra osobiste: nietykalność cielesną i zdrowie, przyjmuje, że działał on w warunkach obrony koniecznej i w oparciu o art. 25 § 1 K.k. uniewinnia go od popełnienia zarzuconego mu czynu.

II Poniesionymi w postępowaniu wydatkami obciąża Skarb Państwa.

Artur Achrymowicz

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	XI Ka 177/20
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1	
1. CZEŚĆ WSTĘPNA		

1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Wyrok Sądu Rejonowego Lublin - Wschód w Lublinie z dn. 6.12.2019 r. sygn. II K 475/17

1.2. Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

1.3. Granice zaskarżenia

1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia

na korzyść

na niekorzyść

w całości

w części

#

co do winy

#

co do kary

#

co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia

1.3.2. Podniesione zarzuty

Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji

#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

1.4. Wnioski

#	Uchylenie	#	zmiana

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

2.1. Ustalenie faktów

2.1.1. Fakty uznane za udowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.1.1.				
2.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.2.1.				

2.2. Ocena dowodów

2.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu

2.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)	

Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu

3. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
Lp.	Zarzut	
3.1.	Obrazy art. 25 § 1 K.k.	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
Z ustaleń Sądu Rejonowego wynika, iż: 1) uderzenie M. Z. przez oskarżonego było reakcją na cios zadany mu przez pijanego M. Z. bez żadnego racjonalnego powodu (sekcja 1.1.1.2 na k. 274); 2) oskarżony uderzył M. Z. „w odwecie za to, że sam uprzednio został przez niego uderzony” (sekcja 6. na k. 277 – skoro Sąd Rejonowy poświęcił sekcję „Inne zagadnienia” kwestii obrony koniecznej, powinna ona zawierać jedynie ocenę prawną ustalonych okoliczności na gruncie art. 9 § 1 i art. 25 § 1 K.k., te zaś – niezależnie od zawartości sekcji 6. – winny zostać w całości zaprezentowane w sekcji 1.). Jednak każde działanie obronne z istoty swej, o ile nie jest zupełnie bierne (np. tzw. parowanie ciosów), niezależnie od intencji broniącego		

się, odwzajemniając w pewien sposób zachowanie napastnika, zawiera element retorsji, więc obiektywnie jest swego rodzaju – jak ujął to Sąd Rejonowy – odwetem.

Natomiast ustalenie co do działania w odwecie, jak wprost wynika ze sformułowania „jak zeznał świadek, oskarżony uderzył go /.../ sam /.../ został przez niego uderzony” (podkreślenia sądu odwoławczego), oparte zostało na twierdzeniach M. Z. (można wątpić czy wymowa tego zapisu jest zgodna z rzeczywistą intencją Sądu Rejonowego, skoro M. Z. deklarował, że nie pamięta zajścia - k. 16v, czemu Sąd Rejonowy dał wiarę - "zapamiętał przebieg wydarzeń jedynie do czasu, kiedy znalazł się na placu zabaw" – sekcja 2.2.1.7. na k. 275v, zaś o odwecie wspominał P. B. - k. 61v, 105v). Jednak ten, czy inny świadek może być źródłem wiedzy jedynie o faktach. Zatem jego odczucia, czy przypuszczenia, co do (niewyrażonych przecież w żaden uchwytny sposób) intencji oskarżonego, tj. jakoby K. A. "uderzył go w odwecie", w żadnym razie nie mogą stanowić podstawy ustaleń faktycznych.

Ubocznie jedynie wspomnieć wypada, iż okoliczności mogące pośrednio świadczyć o intencji oskarżonego wykraczającej poza samo odparcie ataku, można by wyprowadzić z zeznań A. K. na k. 65, jednak Sąd Rejonowy tego nie uczynił, zaś art. 434 § 1 K.p.k. wyklucza w postępowaniu odwoławczym ustalenia na jego niekorzyść.

Z ustaleń Sądu Rejonowego nie wynika natomiast, by zamiarem M. Z. było wyłącznie

zadanie oskarżonemu pojedynczego ciosu (kontekst sytuacyjny zdaje się wskazywać na coś wręcz przeciwnego – M. Z. i jego nietrzeźwi znajomi najwyraźniej szukali okazji do bójki, jeśli nie pobicia kogokolwiek). Jego awanturnicze zachowanie stwarzało potencjalne, acz realne zagrożenie. Nagłe uderzenie K. A. w twarz z pewnością zagrożenia tego nie uchylało, lecz potęgowało. Jeśli przedstawione Sądowi Rejonowemu, a uznane za wiarygodne, dowody nie dostarczały wiedzy o okolicznościach choćby pośrednio wskazujących na stan umysłu napastnika – treść jego zamiaru, zwłaszcza co do planowanej intensywności i czasu trwania ataku na oskarżonego, to ostatecznie zastosowanie znajduje dyspozycja art. 5 § 2 K.p.k., która przyjętą nakazuje, iż napastnik nie zamierzał poprzestać na owym pierwszym ciosie. Skoro zaś Sąd wprost nie ustalił, że przed zadaniem przez K. A. ciosu M. Z. zamach ze strony tego drugiego ustał, to trwał on, nie tracąc cech bezpośredniości i bezprawności. Zachowanie polegające na przeciwstawieniu się mu było więc działaniem w warunkach obrony koniecznej (gdyby nawet zamach ów obiektywnie ustał, lecz nie dostrzegł tego, czy nie uświadomił sobie napadnięty, działałby on w błędzie, o którym mowa w art. 29 K.k., gdyby zaś dostrzegł – w grę wchodziłby z jego strony eksces ekstensywny).

Zarzut obrazy art. 25 § 1 K.k. był więc trafny na tle ustaleń Sądu Rejonowego wskazanych wyżej w pkt. 1), ale okazał się nieskuteczny w świetle tych przytoczonych w pkt. 2). Skoro bowiem Sąd I instancji ustalił, że K. A. nie bronił się, lecz działał w odwecie, to nie mógł przecież ocenić

takiego zachowania jako działania w warunkach kontratypu.		
Wniosek		
O zmianę wyroku przez uniewinnienie.	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny	
Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.		
Wadliwie postawiony zarzut, który nie uwzględnia błędnego ustalenia Sądu Rejonowego co do rzekomego działania K. A. w odwecie, nie mógł być podstawą wnioskowanej zmiany. Natomiast postulat uniewinnienia był co do zasady słuszny.		
3.2.	Obrazy niewskazanych przepisów postępowania przez nieumorzenie postępowania mimo braku prywatnego aktu oskarżenia.	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
Przedmiotem postępowania jest czyn, a nie kwalifikacja prawna, i to czyn może zostać wyrokiem przypisany, bądź od jego popełnienia oskarżony może być uniewinniony. To, że na etapie postępowania przygotowawczego obraz czynu był nieco inny, a co za tym idzie jego ocena prawna - odmienna, czy też od początku była ona wadliwa albo też doszło do kontrawencjonalizacji,		

jeśli oskarżyciel publiczny nie cofnął aktu oskarżenia, nie zmienia faktu, iż obiektywnie postępowanie wszczęte zostało, a zarzut był popierany w odniesieniu do wykroczenia (art. 60 § 1 K.p.k.).	
Wniosek	
O zmianę wyroku przez umorzenie postępowania.	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny
Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.	
Niezasadność zarzutu. Umorzenie nie stanowiłoby zmiany, lecz wymagałoby uprzedniego uchylecia wyroku (art. 437 § 2 zd. 1 K.p.k.).	

4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU	
4.1.	Działanie K. A. w warunkach obrony koniecznej.
Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności	
Brak podstaw dowodowych do ustalenia przez Sąd Rejonowy, jakoby oskarżony działał w zamiarze odwetu, sprawia, iż utrzymanie wyroku w mocy byłoby rażąco niesprawiedliwe w rozumieniu art. 440 K.p.k.	
5. ROZSTRZYGNIECIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
5.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji	

5.1.1.	Przedmiot utrzymania w mocy
Zwięźle o powodach utrzymania w mocy	
5.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji	
5.2.1.	Przedmiot i zakres zmiany
Przypisanie przestępstwa.	
Zwięźle o powodach zmiany	
Oskarżony został zaatakowany przez jednego z pijanych, awanturujących się w miejscu publicznym mężczyzn. Ich zachowanie oraz liczebna przewaga niewątpliwie stwarzały poczucie zagrożenia. Reakcję oskarżonego na uderzenie zadane mu przez M. Z. w twarz, w świetle ustaleń Sądu Rejonowego w części uznanej za trafne (przytoczone w niniejszym uzasadnieniu w sekcji 3.3.1 w pkt. 1), nie sposób traktować inaczej, niż jako działanie w obronie koniecznej.	

5.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji	
5.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylecia	
5.3.1.1.1.	# art. 439 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylecia	
5.3.1.2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości # art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylecia	

5.3.1.3.1.	Konieczność postępowania	umorzenia	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia			
5.3.1.4.1.			# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia			
5.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania			
5.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku			
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności		
6. Koszty Procesu			

P unkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
II	Dyspozycja art. 632 pkt 2 K.p.k.

7. PODPIS
Artur Achrymowicz

1.3. Granice zaskarżenia	
Kolejny numer załącznika	1

Podmiot wnoszący apelację	Obrońca		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Uznanie oskarżonego za winnego.		
1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
1.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej		

	orzeczenie odpowiada prawu		
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia		
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia		
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka		
#	art. 439 k.p.k.		
#	brak zarzutów		
1.4. Wnioski			
#	uchylenie	#	zmiana